

poměr zakládající pravomoc vojenských trestních soudů. Dle § 16, odst. 1 voj. tr. ř. zaniká však ukončením poměru zakládajícího pravomoc vojenských trestních soudu pravomoc tato pro obecné činy trestné, ne učinil-li příslušný vojenský úřad nebo soud před ukončením tohoto poměru žádného opatření, čelícího k přípravě neb zahájení trestního řízení. Nic takového se však ve případě našem nestalo, neboť první oznámení o vojenském svém poměru učinil Vendelín S. teprve v podání ze dne 20. dubna 1919 a teprve v přípise ze dne 29. října 1919 žádá vojenský zastupce v Praze o zaslání spisů za účelem stihání Vendelína S., zastává při tom arci mylný náhled, že jest příslušným i ku stihání krádeže, spáchané v noci ze dne 13. na 14. prosince 1918. Za tohoto stavu věci pominula tudíž následkem demobilisace a propuštění Vendelína S. na trvalou dovolenou, pokud jde o tuto krádež, podle § 16, odst. 1 voj. tr. ř. příslušnost vojenských soudů, třeba že byla dříve podle §§ 11, č. 1 a 12 voj. tr. ř. opodstatněna, a k rozhodování o příslušné obžalobě jsou nyní příslušnými řádní soudové občanští, kteří v době spáchání činu a dokonce i rozsudku k rozhodování tomu arci příslušnými nebyli. Na tom nemění praničeho ani okolnost, že v přípise náhradního praporu čsl. pěšího pluku č. 28 ze dne 5. září 1919 se praví, že Vendelín S., nastoupiv dne 11. prosince 1918 u tohoto pluku činnou službu, byl dne 21. téhož měsíce vzat ze stavu jako sběh. Neboť, i když se má za to, že zvláštní kompetenční důvod § 11, č. 8 voj. tr. ř., podřizující pravomoci vojenských trestních soudů všechny z činné služby uniknuvší sběhy, není alterován ani demobilisací, ani propuštěním vojína na trvalou dovolenou, nelze ve případě našem Vendelína S. za sběha vůbec pokládati, poněvadž z předložených trestních spisů jde nepochybně na jevo, že příčinou jeho vzdálení se od pluku po 11. prosinci 1918 nebylo svémocné sběhnutí, nýbrž skutečnost, že byl hned po spáchání činu dne 14. prosince 1918, kdy byl ostatně veden i formelně ještě ve stavu své setniny, vzat do vazby, z níž nebyl dosud propuštěn. Nebylo lze tudíž naříditi zemskému trestnímu soudu v Praze, aby postoupil spisy vojenskému zástupci k dalšímu příslušnému řízení, spíše bylo soudu tomu, poněvadž jest, pokud jde o krádež spáchanou v noci ze dne 13. na 14. prosince 1918, třeba že dříve příslušným nebyl, nyní podle § 16, odst. 1 voj. tr. ř. příslušen, uložit, by řízení ve věci této obnovil, maje při tom zřetel k předpisu § 66 tr. ř.

Čís. 113.

Pouhá, byť i snad pachatelem při patřičné bdělosti předvídatelná možnost, že obsah uzavřeného urážlivého dopisu dostane se na vědomí osobám třetím, nečiní odeslání dopisu ještě sdělením jeho obsahu po rozumu § 488 tr. zák.

(Rozh. ze dne 10. ledna 1920, Kr II 237/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal ku zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Rozsudkem okresního soudu v N. ze dne 3. prosince 1918, pokud jím byl Ludvík F. vinným uznán přestupkem § 488 tr. z., pak rozsudkem

krajského jako odvolacího soudu v M. ze dne 21. května 1919, pokud jím odvolání obžalovaného bylo zavrženo, porušen byl zákon v předpisu § 488 tr. z.; rozsudky zrušují se v celém objemu a okresnímu soudu nařizuje se obnova řízení o soukromé žalobě dra A.

D ů v o d y:

V červenci 1918 prodal Ludvík F., stavitel v K., svou továrnu a hospodářství v K. jistému Adolfu W., jenž pověřil advokáta Dra A. vyhotovením kupní smlouvy. Jako část závazných ujednání bylo mezi stranami sjednáno, že Ludvíku F. případnou má polovici úrody, kterou bude povinen svým vlastním nákladem skliditi. Dr. A. upozornil strany, že tato podmínka sotva bude moci býti splněna, jelikož veškerá úroda je státem zabavena a poukázal strany, by bližší podmínky v tom směru dojednaly u politického úřadu. Když pak v září 1918 Ludvík F. se na Adolfu W. oné polovici úrody domáhal, intervenoval k vyzvání W. Dr. A. u okresního hejtmanství, kdež mu bylo sděleno, že W. nesmí Ludvíku F. vydati žádného obilí, ježto je ve prospěch státu zabaveno. To sdělil Dr. A. W-ovi. Na to obdržel Dr. A. od Ludvíka F. uzavřený, rekomandovaný dopis ze dne 11. října 1918, v němž Ludvík F. kritisoval jeho činnost v této právní záležitosti, zejména jeho intervenci u hejtmanství a dotkl se jeho cti následujícími v dopise obsaženými výroky:

»Jestli mi Dr. M. řekl pravdu, bylo by žvanění Vaše nesprávné a nemístné, ba přímo ve špatném úmyslu škodné, takže by rodina má musela zahynouti... Nenahližím, že můžete tak nesvědomitě firmu W. informovati a proti mně štváti. Již jedenkrát jsem Vás prosil, byste se nemíchal do věcí, do kterých Vám nic není a vůbec když jim nerozumíte. Podobné nárazy na mne, jak již jste se jich dříve dopustil, musíte ponechat, neb to slušnost advokáta nedovoluje... Jinak byste byl původcem zapředení firmy W. do nepříjemnosti dosti značné... W. mi zrno dáti nechce a Vy ho v omylu jeho ještě podporujete. Když jste byl na hejtmanství věc pokaziti, tedy byste mohl sám jíti věc napravit... Takové jednání se hodí mezi jím stejné do Galicie a Vy to, ctěný pane doktore, nenahližíte... jinak budu nucen zajeti na Vys. místodržitelství a tam svou stížnost osobně přednésti.«

Pro tento obsah dopisu podal Dr. A. na Ludvíka F. dne 18. října 1918 u okresního soudu v N. žalobu pro urážku na cti. Ludvík F. přiznal v průběhu trestního jednání, že dopis, o nějž jde, skutečně psal a Dru A-ovi uzavřený a rekomandovaný poštou zaslal, omlouvaje se rozčilením a tvrdě, že dopis psal na základě toho, co se dověděl u okresního hejtmanství o intervenci Dra A. Přes to, že jednalo se o uzavřený, rekomandovaný a na soukromého žalobce adresovaný dopis, shledal soud první stolice rozsudkem ze dne 3. prosince 1918 obžalovaného vinným přestupkem dle § 488 tr. z., že sdělováním vymyšlených skutečností obvinil soukromého obžalobce z určitého nečestného jednání. Odvolání, jež Ludvík F. proti rozsudku tomu co do výroku o vině i trestu podal, bylo zamítnuto rozsudkem krajského soudu v M. jako soudu odvolacího ze dne 21. května 1919, pokud směřovalo proti výroku o vině jako bezdůvodné a pokud směřovalo proti výroku o trestu jako nepřipustné. Ve

směru ke skutkové povaze přestupku dle § 488 tr. z. požadovaného »sdělování« vymyšlených, osobní cti se dotýkajících skutečností, zjišťuje soud první stolice, že dopis dostal do rukou a otevřel soukromý obžalobce sám, že jej však nečtený odložil a že dopis byl pak přečten kanceláří; rozsudek má tímto výrazem na mysli patrně jen solicitora soukromého žalobce, jelikož průvodním řízením nebylo zjištěno, že by dopis, o nějž jde, kromě solicitora by býval ještě někdo jiný četl. Za to, že obsah dopisu zvěděl solicitor, činí pak soud Ludvíka F. zodpovědným z toho důvodu, že neoznačil dopis zevně jako soukromý a že proto mohl předvídati, že dopis, označený ostatek na obálce celou firmou obžalovaného, dostane se do rukou kanceláře soukromého obžalobce a dle pravidelného chodu věci bude kanceláří otevřen. Rozsudek první stolice prohlašuje, že prý jest s dostatek a všeobecně známo, že dopisy adresované na advokáta, nejsou-li označeny jako soukromé, otvírá, podobně jak v továrnách, kancelář a že proto muselo to býti známo i Ludvíku F. vzhledem k jeho povolání jako továrníku. Na základě svědecké výpovědi solicitora běže soud za prokázáno, že i v kanceláři Dra A. uvedeným způsobem se postupuje, že solicitor má plnou moc a že otvírá všechny dopisy ovšem jen, není-li Dr. A. přítomen. Konkrétně dostal se dle soudního zjištění dopis k vědomosti kanceláře tím, že Dr. A. otevřel jej sice, jsa doma, nechal jej však ležeti nečtený, čekaje na »priora«, a solicitor jej pak přečetl. Soud druhé stolice, jenž odvolání zamítl, připojil se k důvodům rozsudku první stolice, dodav, že, jelikož Ludvík F. nenaznačil na dopise výslovně, že se má dostat jen do rukou adresáta a jelikož poslal dopis na advokáta Dra A. bez omezení, musil si býti toho vědom, že se dopis dostane do rukou osoby od Dra A. rozdílné; jednal prý tedy »nedbale« a, poněvadž urážku na cti i z nedbalosti spáchatí lze, bylo jej odsouditi. Rozsudky obou stolic porušen byl zákon. Budiž ponecháno stranou, zda poukazem, že jest s dostatek a všeobecně známo, že dopisy na advokáta adresované a zevně jako soukromé nepoznačené otvírá jeho kancelář a že to Ludvíku F. vzhledem k jeho povolání jako továrníku musilo býti známo, prokázati lze, že okolnost ta i obžalovanému skutečně známa byla. Zjišťují soudy obou stolic, že ani v konkrétním případě, tedy v kanceláři soukromého žalobce, všeobecně neotvírala korespondenci kancelář, nýbrž činila tak jen tehdy, když soukromý žalobce nebyl v kanceláři přítomen. Dokonce zjišťují oba soudy, že dopis, o nějž jde, dostal do ruky právě soukromý žalobce sám a že jen tím, že jej nechal otevřený v kanceláři ležeti, způsobil, že se dostal obsah jeho k vědomosti jeho solicitora. K tomu, by ve smyslu § 488 tr. z. mohlo se mluvíti o »sdělování« vymyšlených, cti se dotýkajících skutečností, nestačí, aby osoba, jež zaslala uzavřený dopis přímo tomu, jehož se urážky týkají, mohla snad předvídati, že dopis dostane se do rukou osoby třetí; naopak jest zapotřebí, by pisatel dopisu měl přímo vůli, by se sdělení do rukou třetí osoby dostalo anebo, by aspoň vědom sobě byl toho, že dopis nutně, tedy za všech okolností a dle přirozeného běhu věcí a nikoliv snad jen za určitých okolností, jež nemohl znáti, dostane se do rukou osoby třetí. I kdyby bylo správným, že obžalovaný, jak uvádí soud druhé stolice, jednal »nedbale« tím, že na dopis nedal poznámku, že jde o dopis soukromý, ačkoliv z druhé strany mluví ve prospěch obžalovaného okol-

nost, že uzavřený dopis rekomandoval, by zajistil, že se dostane do rukou adresáta, nestačila by tato nedbalost k tomu, by mohl býti za výsledek nezamýšlený a nechtěný činěn zodpovědným. Pouhá »možnost«, že se obsah uveřejněného dopisu dostane na vědomí osobám třetím, byť i snad nedbalostí odesílatelovou stupňovaná, nečiní odeslání dopisu ještě »sdělením« jeho urážlivého obsahu. Nebyl-li však tento »sdělen« osobě třetí obžalovaným, pak spadá potrestání urážlivého obsahu jen do příslušnosti úřadů správních; trestnost dle XII. hl. druhého dílu trestního zákona nenastává. Proto netřeba řešiti tu též otázku, zda obsah dopisu, alespoň v některých obrazech (jako: »Již jednou jsem Vás prosil, abyste se nemíchal do věcí, do kterých Vám nic není a vůbec když jim nerozumíte. Podobné nárazy na mne, jak již jste se jich dříve dopustil, musíte ponechat neb to slušnost advokáta nedovoluje... Takové jednání se hodí mezi jím stejné do Galicie a Vy, to, ctěný pane doktore, nenahlížíte« ...) nespadá spíše pod hledisko § 491 tr. z., jenž vůbec vyžaduje veřejnosti ve smyslu prvního odstavce tohoto §. Na všechen způsob porušen byl rozsudky v přítomném případě vyneseny zákonem v předpisu § 488 tr. z. Bylo proto vyhověti zmateční stížnosti, podané generální prokuraturou dle § 33 a 479 tr. ř. na ochranu zákona, a poněvadž obžalovaný byl uvedenými zmatečnými rozsudky odsouzen k trestu, ale zjištění jich v přítomném případě přece jen »sdělení« ve smyslu § 488 tr. z. zcela nevylučuje, bylo dle § 292 tr. ř. uznati tak, jak shora uvedeno.

Čís. 114.

Předražování. »Dáti si poskytnouti« (§ 20 č. 1. cís. nař. z roku 1897) znamená každé přijetí ceny výslovně nepožadované nebo ceny převyšující cenu požadovanou.

(Rozh. ze dne 17. ledna 1920, Kr I 377/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Rudolfa F. do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Chebu ze dne 6. června 1919, jímž byl uznán vinným přestupkem dle § 20, č. 1 a přečinem dle § 23, č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce materiální vytýká stížnost, že nelze mluvit o předražování dle § 20, č. 1 cís. nař., poněvadž obžalovanému F-ovi R. sám nabídl cenu 33 K za maso, bez jakéhokoliv přičinění a požadování obžalovaného; »dáti si poskytnouti« předpokládá prý jazykově i dle smyslu projevení úmyslu prodávajícího k dosažení jistého prospěchu a není totožné s pouhým přijetím. Než stížnost jest na omylu: Dle původních tří cís. nař. o zásobování obyvatelstva předměty potřeby bylo trestno pouze požadování přemrštěné ceny, přijetí dobrovolně nabídnuté přemrštěné ceny bylo